

6. Ceny v korunách (ČSÚ)

Pramenem údajů jsou v této části za léta 1993-2000 data Generálního ředitelství cel (www.mfcr.cz), od roku 2000 data Českého statistického úřadu (www.czso.cz).

Možnosti komparativní analýzy, která je předmětem této studie, jsou v případě údajů národní statistiky omezené. Nelze s nimi vypočítat komparativní úroveň cen.

Vývoj hodnoty a cen v korunovém vyjádření je významně ovlivněn měnovými relacemi. V případě vztahů se zeměmi EU byl vliv kurzu rozdílný do roku 2000 a po roce 2000. Proto je vývoj sledován samostatně za léta 1994-2000 a 2001-2003. Za rok 2004 byla při zpracování analýzy k dispozici jen předběžná data. Pokud nejsou výslovně uvedeny jednotkové ceny, opírá se analýza korunových cen v této části o kilogramové ceny vzhledem ke značné nespolehlivosti údajů v měrných jednotkách.

1.1. Úroveň cen v obchodě ČR se zeměmi EU a s ostatními zeměmi

Země Evropské unie se podílely v roce 2003 na českém vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu 70,4 %, na jejich dovozu 64,0 %. Na obchodě se zemědělskou produkcí se podílely jen 40,5 % na vývozu a 49,9 % na dovozu. Z českého vývozu surovin, paliv a elektrické energie připadaly na EU 61,1 % z dovozu jen 10,0 %. Podle předběžných údajů se podíl EU v roce 2004 mírně snížil (s výjimkou obchodu se zemědělskou produkcí).

Tabulka 6-1 Struktura zahraničního obchodu ČR (2003)

	Vývoz		Dovoz		Podíl EU (%)	
	EU(15)	ostatní	EU(15)	ostatní	vývoz	dovoz
Celkem (mld. Kč)	957,4	413,5	853,6	587,2		
struktura (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	69,8	59,2
Výrobky zpracovatelského průmyslu	94,3	91,6	94,5	77,4	70,4	64,0
Produkty zemědělství	1,0	3,3	2,1	3,1	40,5	49,9
Produkty těžby, elektřina	2,8	4,1	1,5	19,0	61,1	10,0
Ostatní	2,0	1,0	2,0	0,6	81,3	83,5

Úroveň cen výrobků zpracovatelského průmyslu vyvážených do zemí Evropské unie je v průměru o 15 % vyšší než porovnatelné ceny (téhož sortimentu) při vývozu do ostatních zemí. Výjimkou jsou výrobky automobilového průmyslu.

Tabulka 6-2 Porovnání cen při vývozu ČR do EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích (2003)

	Vývoz do zemí EU(15)		Podíl EU (%)
	struktura (%)	poměr cen ¹⁾	
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	1,15	70,4
výrobky potravinářského průmyslu	1,1	1,35	37,2
výrobky chemického průmyslu	8,8	1,04	57,8
výrobky lehkého průmyslu	13,1	1,12	64,1
výrobky metalurgie	9,9	1,04	64,9
kovodělné výrobky	1,9	1,07	77,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	60,0	1,15	75,7
výr. mechanického strojírenství	14,4	1,03	71,8
informační technika	8,0	x	83,5
elektrotechnika	17,1	1,26	78,6
prostředky silniční dopravy	17,6	0,99	75,6
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	5,3	1,56	81,4

¹⁾ poměr mezi kilogramovými cenami docilovanými v obchodě s EU a cenami v obchodě s ostatními zeměmi, báží je struktura obchodu s EU

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Například nové osobní automobily s naftovým motorem, obsahem válců 1500-2500 cm³ (v roce 2003 vyvezené v hodnotě 43 mld. Kč, z toho přes 80 % do EU) dosáhly v zemích EU o více než 8 % vyšší cenu než v ostatních zemích. Pneumatiky pro osobní automobily byly vyvezeny v hodnotě 18,5 mld. Kč, téměř tři čtvrtiny šly do zemí EU za 706 Kč za kus, zatímco v ostatních zemích dosáhla cena 681 Kč. Rozdíly cen mohou být podmíněny odlišnými kvalitativními parametry výrobků vyvážených do jednotlivých zemí (zřetelné je to v případě mobilních telefonů a odráží se to v kilogramových cenách).

Tabulka 6-3 Porovnání cen při vývozu do zemí EU(15) s cenami docilovanými v ostatních zemích - významné položky (2003)

		Vývoz (mld. CZK)	Podíl zemí EU na vývozu (%)	Průměrná vývozní cena			
				jednotková (tis.CZK/kus)		kilogramová (CZK/kg)	
				EU	ost.	EU	ost.
87033219	Os. automobily s naft. motorem, 1500-2500 cm ³	42,6	81	379	350	0,29	0,26
87032210	Os. automobily s benz. motorem, 1000-1500 cm ³	35,9	60	250	208	0,22	0,19
87082990	Os.automobil s benz. motorem, 1500-3000 cm ³	27,1	76	380	204	0,29	0,27
85252091	Části karosérií mot. vozidel (CN 87032210)	18,3	89	221	270	0,22	0,27
87032319	Mobilní telefony	17,1	93	5,68	4286	21,61	11,30
40111000	Pneumatiky pro osobní motorová vozidla	10,6	74,5	0,71	681	0,11	0,10

Úroveň cen výrobků zpracovatelského průmyslu dovážených ze zemí Evropské unie je však v průměru o 36 % vyšší. Rozdílné ceny jsou patrně způsobeny odlišnými kvalitativními parametry.

Tabulka 6-4 Porovnání cen při dovozu ČR z EU(15) s cenami při dovozu z ostatních zemích (2003)

	Dovoz ze zemí EU		Podíl EU (%)
	struktura (%)	poměr cen ¹⁾	
Výrobky zpracovatelského průmyslu	100,0	1,36	61,0
výrobky potravinářského průmyslu	3,0	1,12	63,9
výrobky chemického průmyslu	17,6	1,16	57,8
výrobky lehkého průmyslu	12,6	1,56	60,1
výrobky metalurgie	10,5	1,28	59,0
kovodělné výrobky	1,7	1,45	44,9
výrobky kovozpracujícího průmyslu	52,1	1,41	62,4
výr. mechanického strojírenství	14,2	1,51	57,4
informační technika	5,4	x	82,7
elektrotechnika	18,0	1,38	52,7
prostředky silniční dopravy	10,0	1,22	95,9
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	2,4	1,58	98,8

¹⁾ poměr mezi cenami docilovanými v obchodě se zeměmi EU a cenami v obchodě s ostatními zeměmi, báží je struktura obchodu s EU

Na prvních třech místech jsou však výrobky, jejichž průměrná cena je při dovozu ze třetích zemí vyšší než při dovozu ze zemí EU. Například u léků průměrná kilogramová cena dovozu ze zemí EU dosahuje jen 38 % průměrné ceny při dovozu z ostatních zemí (převažuje dovoz ze Švýcarska).

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Tabulka 6-5 Porovnání cen při dovozu ze zemí EU(15) a z ostatních zemí - významné položky (2003)

		Dovoz mld. CZK	Podíl EU (%)	Průměrná dovozní cena			
				jednotková (tis.CZK/kus)		kilogramová (CZK/kg)	
				EU	ost.	EU	ost.
30049019	Léky pro drobný prodej ostatní	21,7	65			1064	2783
85422145	Mikroprocesory digitální (MOS)	19,7	4			39356	89963
85252091	Mobilní telefony	15,6	25	3,50	3,06	7429	19495
39269099	Výrobky z plastu ostatní	14,5	85			231	205
87033219	Os. automobily s naft. mot., 1500-2500 cm ³	12,8	86	518	443	357	272

1.2. Vývoj cen při vývozu ČR do zemí EU

V roce 2000 vzrostly korunové kilogramové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu při vývozu do zemí Evropské unie oproti roku 1993 o 68 %. Nositelem jejich příznivého vývoje jsou výrobky kovo zpracujícího průmyslu, jmenovitě výrobky mechanického strojírenství a elektrotechniky. Nebyly to výrobky automobilového průmyslu (jejichž podíl na vývozu se podstatně zvýšil). Podprůměrný růst zaznamenaly ceny chemických výrobků a výrobků metalurgie (jejichž podíl se výrazně snížil).

Změny cen vypočtené z indexů na bázi struktury vývozu v roce 1993 mají jen poukázat na význam volby struktury báze mění-li se významně. Vlivem značné obměny struktury vyvážených výrobků (a změn jejich klasifikace) lze sledovat vývoj cen v uvedeném časovém úseku jen zhruba u dvou třetin hodnoty vývozu.

Do roku 2003 se pak vývozní ceny zvýšily (oproti roku 2000) o dalších 14,3 %. Rozhodující význam měl stále příznivý vývoj cen výrobků kovo zpracujícího průmyslu, přičemž ceny výrobků automobilového průmyslu se zvýšily jen o 3,3 %. Vývozní ceny výrobků chemického průmyslu zaznamenaly pokles

Nejvýznamnější růst cen zaznamenala elektrotechnika. Na předním místě to byly mobilní telefony, jejichž vývoz se zvýšil ze 2 na 17 mld. CZK při zvýšení jednotkové ceny ze 2372 na 5677 CZK za kus. Na překvapivém růstu průměrné vývozní ceny výrobků potravinářského průmyslu se podílely například cukrovinky neobsahující kakao. Podle české statistiky se jejich průměrná cena zvýšila ze 66 na 328 CZK za kilogram. Příkladem klesajících cen chemických výrobků mohou být léky pro drobný prodej (CN 30049019) – hodnota jejich vývozu vzrostla z 93 na 235 mil. a průměrná cena klesla ze 609 na 123 CZK/kg.

Podle předběžných údajů české statistiky příznivý vývoj vývozních cen výrobků zpracovatelského průmyslu pokračoval i v roce 2004. Zvýšení docilovaných cen v roce 2004 o 7,3 % významně přispělo k růstu hodnoty vývozu (o 21,1 %). Nositelem tohoto růstu cen byly nadále výrobky kovo zpracujícího průmyslu. Mimořádná konjunktura metalurgického průmyslu se podílela zvýšením cen výrobků metalurgie při vývozu do zemí Evropské unie o více než 20 %, což bylo hlavní příčinou zvýšení hodnoty jejich vývozu (o 35,6 %).

Tabulka 6-6 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2000/1993)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2000	1993	2000	1993
	1993	2000	1993	2000				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	183	723	100,0	100,0	68	42	68	68
výrobky potravinářského průmyslu	3	8	1,8	1,1	6	-3	64	65
výrobky chemického průmyslu	23	70	12,7	9,7	45	34	78	71
výrobky lehkého průmyslu	47	123	25,5	17,1	69	56	74	75
výrobky metalurgie	33	85	18,2	11,7	41	33	66	57

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	1993	2000	1993	2000	2000	1993	2000	1993
kovodělné výrobky	2	13	1,1	1,7	77	74	94	91
výrobky kovozpracujícího průmyslu	64	383	34,8	53,0	81	42	65	64
výrobky mechanického strojírenství	17	89	9,2	12,3	127	51	65	75
informační technika	2	15	1,3	2,1	x	x	x	x
elektrotechnika	20	127	10,9	17,5	123	28	57	77
prostředky silniční dopravy	16	131	8,8	18,1	31	70	81	40
ostatní výrobky zpracovatelského průmvslu	11	41	5,9	5,7	53	34	54	84

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-7 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2003/2000)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	2000	2003	2000	2003	2003	2000	2003	2000
Výrobky zpracovatelského průmyslu	723	903	100,0	100,0	14,3	5,5	96	96
výrobky potravinářského průmyslu	8	10	1,1	1,1	44,9	10,0	84	83
výrobky chemického průmyslu	70	80	9,7	8,8	-1,5	-5,8	88	91
výrobky lehkého průmyslu	123	118	17,0	13,1	1,0	-0,3	90	91
výrobky metalurgie	85	89	11,7	9,9	5,9	5,8	98	99
kovodělné výrobky	13	17	1,7	1,9	17,5	10,6	100	100
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	383	542	53,0	60,0	21,1	8,2	84	94
výrobky mechanického strojírenství	89	130	12,3	14,4	18,7	10,5	96	46
informační technika	15	72	2,1	8,0	x	x	100	100
elektrotechnika	127	155	17,5	17,1	35,1	9,7	96	96
prostředky silniční dopravy	131	159	18,1	17,6	3,3	2,1	98	98
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	41	48	5,7	5,3	11,6	11,7	97	99

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-8 Změny cen při vývozu ČR do zemí EU (2004/2003)

	Vývoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)					
	2003	2004	2003	2004	2004	2003	2004	2003
Výrobky zpracovatelského průmyslu	903	1 094	100,0	100,0	7	4	94	96
výrobky potravinářského průmyslu	10	13	1,1	1,2	12	-3	99	100
výrobky chemického průmyslu	80	94	8,8	8,6	5	2	96	96
výrobky lehkého průmyslu	118	128	13,1	11,7	9	3	96	98
výrobky metalurgie	89	121	9,9	11,1	20	17	81	86
kovodělné výrobky	17	20	1,9	1,8	3	3	97	97
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	542	663	60,0	60,6	7	4	83	84
výrobky mechanického strojírenství	130	156	14,4	14,3	0	1	87	90
informační technika	72	84	8,0	7,7	x	x	99	100
elektrotechnika	155	205	17,1	18,8	3	-6	97	100
prostředky silniční dopravy	159	186	17,6	17,0	17	14	100	100
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	48	54	5,3	4,9	-17	-14	91	92

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

1.3. Vývoj cen při dovozu ČR ze zemí EU

Kilogramové ceny výrobků zpracovatelského průmyslu dovezených ze zemí Evropské unie vzrostly v roce 2000 oproti roku 1993 jen o 20 %. Při zvýšení vývozních cen o 68 % to znamenalo zlepšení směnných relací o 40 %. Změny struktury porovnávaných souborů neměly zdaleka takový význam jako na straně vývozu.

Vysoce nadprůměrné zvýšení (o 58 %) zaznamenaly i na straně dovozu ceny elektrotechniky. Způsobili to hlavně některé výrobky, jejichž kvalitativní charakteristiky doznaly v tomto období velké změny, jako například tištěné obvody (CN 85340019 a 85340090) nebo akumulátory pro letadla (CN 85073091).

Příznivý vývoj směnných relací pokračoval v následujících třech letech. Při zvýšení vývozních cen v průměru o 14,3 % vzrostly dovozní ceny jen o 9,7 %. Při dovozu ve struktuře 2000 by došlo dokonce k poklesu dovozních cen.

K poklesu cen výrobků automobilového průmyslu došlo zejména u dovozu součástí. Například v položce CN 87089410 byl zaznamenán pokles průměrné kilogramové ceny ze 365 CZK v roce 2000 na 216 CZK v roce 2003 (hmotnost dovozu vzrostla z 3,9 na 5,0 tis. tun, hodnota dovozu přitom klesla z 1,43 na 1,09 mld. CZK). Kontrastuje to s vývojem vývozních cen těchto výrobků.

V roce 2004 (podle předběžných údajů) ceny dovezené produkce klesly o více než 3 % (zatímco vývozní ceny rostly). Při výpočtu na bázi struktury dovozu v roce 2003 činil jejich pokles dokonce 6 %. Nejvýznamnější byl pokles cen elektrotechnických výrobků (z významných položek to byly například mobilní telefony). Protisměrně se vyvíjely ceny metalurgické produkce.

Tabulka 6-9 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2000/1993)

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2000	1993	2000	1993
	1993	2000	1993	2000				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	221	727	100,0	100,0	20	19	68	75
výrobky potravinářského průmyslu	7	17	3,2	2,3	15	39	62	64
výrobky chemického průmyslu	35	133	15,9	18,3	19	19	78	75
výrobky lehkého průmyslu	28	92	12,5	12,7	29	32	78	80
výrobky metalurgie	15	74	6,7	10,1	11	26	70	78
kovodělné výrobky	3	14	1,5	2,0	48	20	93	93
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	126	382	57,0	52,5	20	14	61	73
výrobky mechanického strojírenství	57	117	25,9	16,1	13	12	66	78
informační technika	11	19	5,0	2,6	x	x	x	x
elektrotechnika	28	147	12,7	20,2	58	13	45	62
prostředky silniční dopravy	15	76	6,9	10,5	-10	9	96	97
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	7	15	3,2	2,1	5	5	73	92

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukováného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-10 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2003/2000)

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2003	2000	2003	2000
	2000	2003	2000	2003				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	745	806	100,0	100,0	9,7	-1,8	94	92
výrobky potravinářského průmyslu	17	21	2,2	2,6	-14,7	-4,1	94	97
výrobky chemického průmyslu	150	160	20,2	19,8	9,5	-0,7	96	84
výrobky lehkého průmyslu	92	100	12,4	12,4	-3,3	-4,1	82	83
výrobky metalurgie	74	84	9,9	10,4	-14,0	-5,8	99	97
kovodělné výrobky	14	18	1,9	2,2	-9,6	0,9	100	100

Analyzá vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Dovoz ČR z EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2003	2000	2003	2000
	2000	2003	2000	2003				
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	382	408	51,3	50,6	20,5	-0,7	93	95
výrobky mechanického strojírenství	117	138	15,7	17,1	38,3	3,1	98	98
informační technika	19	12	2,6	1,4	4,5	-25,4	100	100
elektrotechnika	147	125	19,8	15,5	33,1	-6,2	93	92
prostředky silniční dopravy	76	104	10,3	12,9	-19,6	2,1	97	96
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	15	16	2,1	2,0	-3,0	-3,4	97	98

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukovaného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Tabulka 6-11 Změny kilogramových cen při dovozu ČR ze zemí EU (2004/2003)

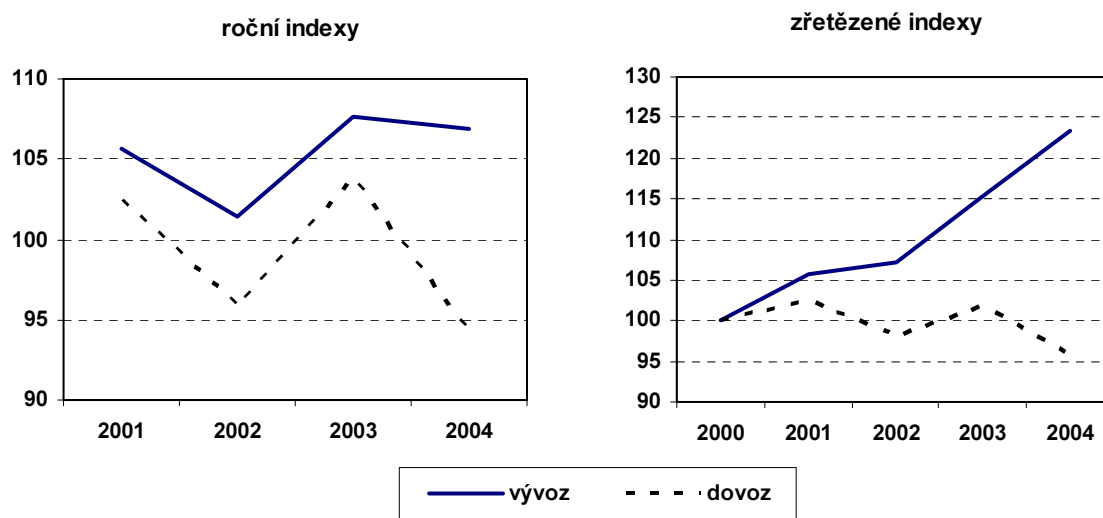
	Dovoz ČR do EU				Změna cen (%) ¹⁾		Vypovídací schopnost ²⁾	
	mld. CZK		struktura (%)		2004	2003	2004	2003
	2003	2004	2003	2004				
Výrobky zpracovatelského průmyslu	806	952	100,0	100,0	-3,1	-6,0	90	93
výrobky potravinářského průmyslu	21	27	2,6	2,8	7,0	6,6	98	98
výrobky chemického průmyslu	160	189	19,8	19,9	-7,4	-8,9	87	88
výrobky lehkého průmyslu	100	114	12,4	12,0	-1,1	-3,9	91	98
výrobky metalurgie	84	110	10,4	11,5	2,7	1,0	68	85
kovodělné výrobky	18	19	2,2	2,0	-9,2	-12,4	39	36
výrobky kovo zpracujícího průmyslu	408	473	50,6	49,8	-3,6	-7,5	97	98
výrobky mechanického strojírenství	16	151	2,0	15,8	-1,2	-5,6	105	106
informační technika	12	20	1,4	2,1	x	x	x	x
elektrotechnika	125	147	15,5	15,4	-10,6	-16,0	86	90
prostředky silniční dopravy	104	125	12,9	13,2	-2,1	-2,9	100	100
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	16	20	2,0	2,1	1,5	-0,8	98	98

¹⁾ na bázi struktury vývozu v uvedeném roce

²⁾ podíl redukovaného souboru z hodnoty vývozu v uvedeném roce

Zřetěžením ročních indexů bychom zjistili zvýšení vývozních cen v roce 2004 oproti roku 2000 o 23 % a snížení dovozních cen o 4 %.

Graf 6-A Porovnání vývoje korunových cen v obchodě ČR se zeměmi EU (na bázi CZK/kg)

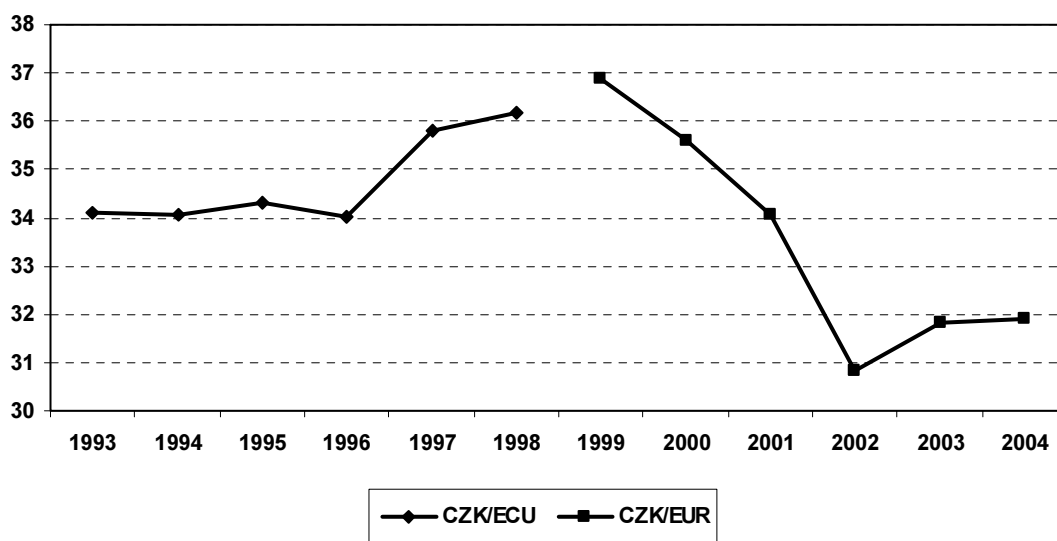

1.4. Vliv měnového kurzu na ceny v obchodě mezi ČR a EU

Výchozím zdrojem statistických údajů o hodnotě, hmotnosti a množství směňovaného zboží je celní deklarace. V celní deklaraci je uvedena hodnota zboží v dohodnuté vyjádřené zpravidla v zahraniční měně. Na korunovou hodnotu jsou tyto ceny přepočítávány kurzem platným druhou středou předchozího měsíce.

Pro korunové ceny v obchodě s členskými zeměmi Evropské unie je přirozeně rozhodující kurz CZK/ECU resp. CZK/EUR. V roce 2000 koruna oslabila v porovnání s rokem 1993 vůči ECU resp. EUR o 4,2 % (v roce 1993 byl v průměru kurz 34,1 CZK/ECU, v roce 2000 35,6 CZK/EUR). Do roku 2003 pak posílila o 11,8 % (kurs dosáhl 31,8; v roce 2002 byl 30,8 EUR/CZK). V roce 2004 se kurz podstatně nezměnil (koruna oslabila o 0,2 %).

Graf 6-B Vývoj korunového kurzu ECU, EUR

Tabulka 6-12 Vývoj korunového kurzu ECU, EUR

	roční průměr		roční změny (%)		roční průměr		roční změny (%)	
	CZK/ECU	CZK/EUR	CZK/ECU	CZK/EUR	ECU/CZK	EUR/CZK	ECU/CZK	EUR/CZK
1993	34,1		-6,8		0,029		7,3	
1994	34,1		-0,2		0,029		0,2	
1995	34,3		0,7		0,029		-0,7	
1996	34,0		-0,9		0,029		0,9	
1997	35,8		5,3		0,028		-5,0	
1998	36,2		1,0		0,028		-1,0	
1999		36,9		2,0		0,027		-1,9
2000		35,6		-3,4		0,028		3,6
2001		34,1		-4,3		0,029		4,5
2002		30,8		-9,5		0,032		10,6
2003		31,8		3,3		0,031		-3,2
2004		31,9		0,2		0,031		-0,2

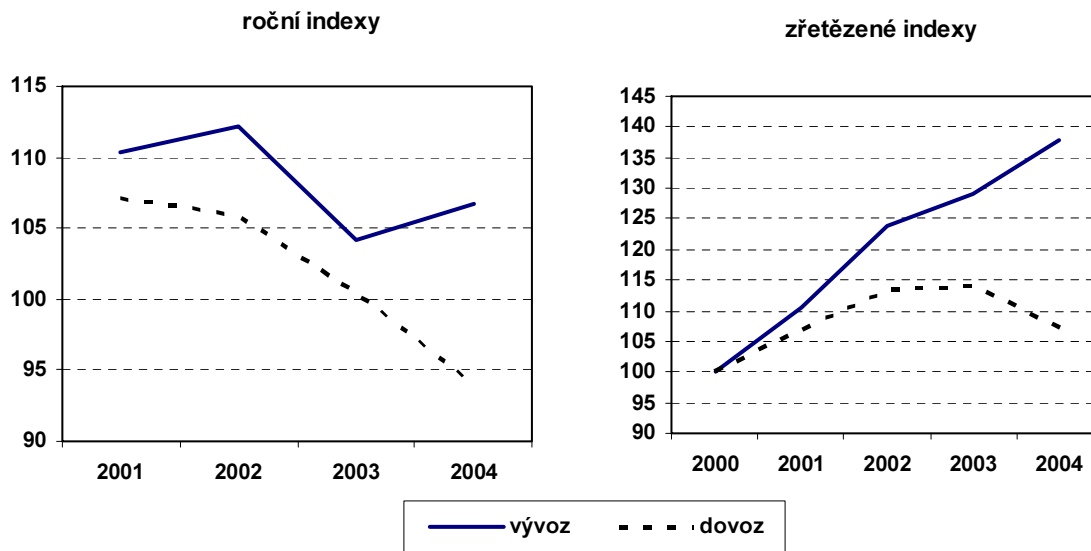
Pramen dat: www.cnb.cz

Pohyby kurzu se při přepočtu hodnot v zahraničním obchodě se zeměmi Evropské unie na korunové projeví (v porovnání s relacemi hodnot a cen v ECU resp. EUR) relativním zrychlením růstu vývozních i dovozních cen v letech 1994-2000 a jeho relativním zpomalením při porovnání cen v roce 2003 s jejich úrovní v roce 2000.

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Určitou představu o vlivu kurzu na vývoj korunových (kilogramových) cen si můžeme udělat přepočtem indexů cen na ceny v EUR indexy charakterizující vývoj ročního kurzu CZK/EUR. Výsledek je značně odlišný od vývoje korunových cen, jak jej zobrazuje Graf 6-A. Vývozní ceny se podle tohoto přepočtu zvýšily v letech 2001-2004 téměř o 38 %, dovozní jen o 7 %.

Graf 6-C Porovnání vývoje cen po přepočtu kurzu

1.5. Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem

Analýza cen byla v části 4. založena na údajích členských zemí Evropské unie o jejich obchodě s Českou republikou, zpracovaných a publikovaných EUROSTATem (Intra- and extra-EU trade, EUROSTAT, CD 2001, 2003, DVD 2004.). V části 6. je založena na údajích o obchodě České republiky se zeměmi Evropské unie publikovaných celní správou MF ČR a Českým statistickým úřadem (www.mfcr.cz, www.czso.cz).

Jednotkové resp. kilogramové ceny a na nich založené analýzy by měly být přijímány s vědomím rizik. Při porovnání cen vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem je nutno mít na paměti významné metodické rozdíly obou statistik. Pokud jsou bázi porovnání ceny vykazované ČSÚ v eurech, jsou výsledkem dvojího přepočtu z hodnoty v deklarované měně a dohodnutém kurzu na korunovou hodnotu a z korunové hodnoty na ocenění v eurech podle průměrného kurzu CZK/EUR v daném měsíci resp. roce. Do roku 2003 byly statistické údaje EUROSTATu o obchodě mezi ČR a zeměmi EU shromažďovány v režimu EU-extra, na bázi celních statistik.

Hodnota vývozu výrobků zpracovatelského průmyslu do zemí Evropské unie vykazovaná ČSÚ (v korunách) byla v roce 2003 blízká hodnotě dovozu Evropské unie z České republiky vykazované EUROSTATem (v eurech). Poměr těchto hodnot je 1 : 31,1. Kurz CZK/EUR v roce 2003 byl 31,8 CZK/EUR. Hmotnost českého vývozu vykazovaná českou statistikou byla o 5 % nižší než hmotnost dovozu Evropské unie z České republiky vykázaná statistikou Evropské unie.

Tabulka 6-13 Porovnání souhrnných dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - obchod s výrobky zpracovatelského průmyslu v roce 2003

	Pramen	Hodnota		Hmotnost	
Vývoz ČR do EU (FOB)	ČSÚ	mln. CZK	903,1	tis. tun	16 851
Dovoz EU z ČR (CIF)	EUROSTAT	mln. EUR	28,1	"	16 022
- poměr		CZK/EUR	31,1	t/t	0,95
Dovoz ČR z EU (FOB)	ČSÚ	mln. CZK	806,5	tis. tun	10 107

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

	Pramen	Hodnota		Hmotnost	
Vývoz EU do ČR (FOB)	EUROSTAT	mld. EUR	27,5	"	8 833
- poměr		CZK/EUR	34,1	t/t	0,87

Hodnoty dovozu České republiky ze zemí Evropské unie se významně rozcházejí. Z jejich porovnání vyplývá relace mezi hodnotou vykazovanou ČSÚ a hodnotou vykazovanou EUROSTATem 34,1 CZK/EUR – vyšší oproti kurzu o 7,2 %. Hmotnost dovozu vykazuje česká statistika o 13 % nižší než statistika Evropské unie.

Na straně českého vývozu se rozdíly vyskytují především u výrobků mechanického strojírenství, lehkého průmyslu a informační techniky. Na straně dovozu jsou rozdíly větší, týkají se především informační techniky, jsou však významné i v dalších komoditních skupinách. Odlišnost údajů o hmotnosti dovozu je způsobena především velikými rozdíly ve vykazované hmotnosti vývozu i dovozu výrobků chemie a mechanického strojírenství.

Tabulka 6-14 Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem podle komoditních skupin (2003)

	Hodnota				Hmotnost (tis. t)		
	ČSÚ (mld. CZK)	EUROSTAT (mld. EUR)	implicitní kurs	poměr ¹⁾	ČSÚ	EUROSTAT	poměr ²⁾
Vývoz ČR do EU							
Výrobky zpracovatelského průmyslu	903,1	28,1	32,1	1,01	16 851	16 022	0,95
výrobky potravinářského průmyslu	9,7	0,3	32,0	1,01	1 014	651	0,64
výrobky chemického průmyslu	79,5	2,4	33,0	1,04	2 393	2 154	0,90
výrobky lehkého průmyslu	118,2	4,0	29,8	0,94	6 506	6 256	0,96
výrobky metalurgie	89,1	2,7	32,7	1,03	4 380	4 244	0,97
kovodělné výrobky	17,2	0,5	32,7	1,03	103	105	1,02
výrobky kovozpracujícího průmyslu	541,5	16,7	32,5	1,02	2 103	2 219	1,05
výrobky mechanického strojírenství	129,6	4,4	29,7	0,93	659	741	1,12
informační technika	71,9	1,8	39,8	1,25	61	55	0,90
elektrotechnika	154,8	4,8	31,9	1,00	486	505	1,04
prostředky silniční dopravy	158,9	4,9	32,7	1,03	768	784	1,02
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	47,8	1,5	31,5	0,99	351	395	1,12
Dovoz ČR z EU							
Výrobky zpracovatelského průmyslu	806,5	27,5	29,3	0,92	10 107	8 833	0,87
výrobky potravinářského průmyslu	20,7	0,7	28,1	0,88	1 248	964	0,77
výrobky chemického průmyslu	159,7	4,6	35,1	1,10	2 590	1 808	0,70
výrobky lehkého průmyslu	100,3	3,6	28,3	0,89	2 535	2 399	0,95
výrobky metalurgie	83,8	2,5	33,3	1,05	2 091	2 028	0,97
kovodělné výrobky	17,7	0,6	30,7	0,97	71	68	0,96
výrobky kovozpracujícího průmyslu	407,8	15,0	27,2	0,86	1 453	1 458	1,00
výrobky mechanického strojírenství	138,2	4,5	30,6	0,96	514	484	0,94
informační technika	11,7	1,1	10,7	0,34	8	23	2,93
elektrotechnika	125,1	4,5	27,8	0,87	268	284	1,06
prostředky silniční dopravy	104,2	3,7	28,1	0,88	611	623	1,02
ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	16,5	0,6	28,2	0,89	119	108	0,91

¹⁾ průměrný implicitní kurz (31,2 CZK/EUR=1)

²⁾ údaje ČSÚ = 1

Analýza vývoje cen v zahraničním obchodě se zeměmi EU

Větší rozdíly než v hodnotě vývozu resp. dovozu bývají ve vykazované hmotnosti a množství směřovaných výrobků, což přirozeně má vliv na výpočet kilogramových a jednotkových cen.

Příkladem je následující porovnání dat:

Tabulka 6-15 Porovnání údajů o obchodě s osobními automobily

(naftový motor, obsah 1500-2500 cm³ - CN 87033219)

		Stav 2003		Změna 2004/2000	
		ČSÚ	EUROSTAT	ČSÚ	EUROSTAT
vývoz					
hodnota	mil.	34 386	899	26,8	12,8
hmotnost	tis. t	119	73	-20,1	-4,8
počet	tis.	91	96	19,1	4,3
cena jednotková		379	9	6,5	8,2
cena kilogramová		288	12	58,6	18,4
dovoz					
hodnota	mil.	11 081	331	280,2	78,7
hmotnost	tis. t	31	31	223,2	45,6
počet	tis.	21	15	184,1	27,7
cena jednotková		518	22	33,8	40,0
cena kilogramová		357	11	17,6	22,7

Při porovnávání statistických údajů na výrobové úrovni narážíme na časté rozdíly v přiřazování dat položkám klasifikace. Například česká statistika uvádí jako největší položku vývozu do zemí Evropské unie v roce 2003 počítače upravené pro nevidomé (CN 84714190); tato položka se v evidenci dovozu zemí Evropské unie nevyskytuje. Na rozdíl od české statistiky uvádějí tyto země mezi nejvýznamnějšími položkami svého dovozu z České republiky nová osobní vozidla se zážehovým motorem, obsah válců 1000-1500 cm³ (CN 87032210, 881 mil. EUR) a digitální zpracovatelské jednotky (CN 84715090, 683 mil. EUR). Na straně svého vývozu uvádějí mezi nejvýznamnějšími položkami části motorových vozidel (CN 87089998, 487 mil. EUR). Největší rozdíly se vyskytují v položkách s nehomogenním obsahem, jakými jsou „výrobky ostatní“ nebo „části, součásti, příslušenství“.

Tabulka 6-16 Porovnání dat vykazovaných ČSÚ a EUROSTATem - nosné položky obchodu ČR s EU(15) ¹⁾

		Hodnota		Cena kilogramová		Cena jednotková	
		ČSÚ (mil. CZK)	EUROSTAT (mil. CZK)	ČSÚ (CZK/kg)	EUROSTAT (EUR/kg)	ČSÚ (CZK/kus)	EUROSTAT (EUR/kus)
Vývoz ČR do EU							
84714190	Počítače upravené pro nevidomé ¹⁾	39 039		1,09			
87033219	Vozidla osobní, motor naft. 1500-2500 cm ³	34 386	899	0,29	9,4	379,3	8,3
87082990	Části karosérií motorových vozidel	24 116	562	0,22	5,5		
87032210	Vozidla osobní, motor benz. 1000-1500 cm ³	21 633	881	0,22	7,6	250,4	7,6
94019080	Části, součásti sedadel ze dřeva	19 562	616	0,40	10,9		
84714990	Počítače upravené pro nevidomé ostatní	18 337	624	1,26	30,6		
85252091	Mobilní telefony	16 959	514	21,61	601,5	5,7	0,2
87032319	Vozidla osobní, motor naft. 1500-3000 cm ³	12 973	417	0,29	8,9	380,2	11,3
85443090	Soupravy kabelů pro automobily	12 590	370	0,48	13,6		
87089998	Části motorových vozidel ostatní	12 500	524	0,16	5,3		
85122000	Signalizační přístroje pro motorová vozidla	11 708	378	0,47	13,3		
Dovoz ČR z EU							
30049019	Léky pro drobný prodej ostatní	14 138	507	1,06	42,7		
39269099	Výrobky z plastu ostatní	12 348	336	0,23	6,7		
87033219	Vozidla osobní, motor naft. 1500-2500 cm ³	11 081	331	0,36	10,8	518,2	15,2

¹⁾ položky vývozu ČR do zemí EU převyšující podle ČSÚ hodnotu 10 mld. Kč

¹⁾ v údajích EUROSTATu (o dovozu zemí EU z ČR) se tato položka nevyskytuje

Porovnání dat ČSÚ a EUROSTATu bylo omezeno na vývoj cen. Přes velké metodické rozdíly mezi českou statistikou a EUROSTATem jsou výsledky analýzy vývoje cen v základním poznatku shodné: vývoj směnných relací (terms of trade – T/T) byl pro Českou republiku velmi příznivý.

